

Een kornetje. Een gitaar. Drums. In 1983 begonnen basisschoolkinderen in Opsterland een ontdekkingsreis langs allerlei muziekinstrumenten. Nu, veertig jaar later, geldt deze Instrumentale Muzikale Vorming (IMV) nog steeds als voorbeeldproject.

‘Mieke hou je vast’

WIEBEREN ELVERDINK

Stel dat Sipke Hoekstra (46) in groep 5 van basisschool It Ambyld in Terwispel géén viool in handen kreeg. Stel dat de muziekpedagoge die destijds op school les kwam geven zijn buitengewone muzikale vaardigheden níet had gezien.

Wat als dat hele project van Instrumentale Muzikale Vorming (IMV) toen niet had bestaan? Zou Hoekstra, succesvol componist, dan ook zo’n mooie loopbaan in de muziek hebben gehad?

„Miskien wie ik betiid as let dochs de muzyk yn rûgele. Mar IMV hat yn elts gefal in grutte turbo west achter myn muzykkariêre.”

Hoekstra maakte deel uit van één van de eerste lichten van Opsterlandse kinderen die op de basisschool een verkenningstocht langs verschillende instrumenten mochten maken. Dit IMV-project bestaat dit jaar veertig jaar.

KANSENGELIJKHEID ALS PIJLER

Om dat jubileum te vieren, treden vanmorgen zo’n 1100 basisschoolkinderen uit de gemeente op tijdens een XXL-concert in sporthal Kortezwaag in Gorredijk. Later op de dag volgt een symposium.

Eén van de sprekers is dan Libbe de Vries,

nu cultuurwethouder in Opsterland, maar vier decennia geleden stond hij aan de wieg van IMV. De Vries was destijds meester op It Ambyld in Terwispel. Dankzij zijn groot muziekhart belandde hij in de werkgroep die de instrumentale muzieklessen over de gemeente moest ‘uitrollen’.

Het idee was dat kinderen in groep 5 onder begeleiding van een vakdocent kennis mochten maken met drie instrumenten naar keuze, om zich in het jaar daarna in één daarvan verder te bekwamen. Het derde jaar zouden zij de opgedane vaardigheden kunnen benutten in het eigen schoolorkest.

Eén van de belangrijkste pijlers van IMV was – en is – kansengelijkheid. De Vries „Alle bern moatte de kâns krije om harren te ûntwikkeljen en talenten te ûntdekken.”

GELDVERSLINDENDE AVONTUREN

Dat klinkt logisch, maar muzikale ontplooiing was voor kinderen in het Opsterland van de jaren tachtig van de vorige eeuw geen vanzelfsprekendheid. In de uitgestrekte plattelandsgemeente lagen muziekscholen vaak ver van huis, althans niet op fietsafstand.

Ook het kostenplaatje speelde een rol. Muziekinstrumenten waren duur in aanschaf voor ouders, zonder de zekerheid dat hun kroost echt toegewijd zou blijven, en hetzelfde gold voor muzieklessen.

Optreden van het schoolorkest van de Terwispele basisschool It Ambyld in het centrum van Gorredijk. Meester Libbe de Vries (rechts) dirigeert. Staand links, met elektrische gitaar: Arvan Blok. FOTO ARCHIEF ARVAN BLOK

Kinderen van basisschool It Aventoer in Langezwaag bereiden zich voor op het XXL-concert ter gelegenheid van het jubileum van het IMV-project. FOTO JILMER POSTMA

Met IMV waren de lessen gewoon op de eigen school, kregen kinderen hun kornettes, fluiten of gitaren in bruikleen, waren de lessen eerst gratis én ontdekten ze of het instrument überhaupt iets voor ze was, voordat hun ouders zich in geldverslindende avonturen stortten.

Bovendien: ineens kreeg muziekeducatie overal in Opsterland een vaste plaats op de schoolagenda. Of kinderen met muziek, laat staan met instrumenten, te maken kregen, hing niet langer af van het toevallige enthousiasme van een individuele leerkracht.

'HOE KOMME JO OAN IN SELLO?'

Enthousiastelingen als Libbe de Vries, bijvoorbeeld. Die kocht in de jaren tachtig dertig kunststof blokfluiten van gemeentegeld en ging er maar gewoon mee aan de slag in zijn klas, laagdrempelig en saamhorig. „Eltsenien die mei.”

Het Opsterlandse model werd door de buitenwacht met belangstelling gevolgd. De Vries herinnert zich hoe hij in de klas eens bezoek kreeg van toenmalig onderwijsminister Jos van Kemenade en diens Zweedse ambtsgenoot.

Opsterland pionierde en de leerlingen profiteerden.

Zoals dus Sipke Hoekstra, kind uit de klas van 'meester Libbe'. Als kind zag hij in een blad ooit eens een interview met een jonge cellist. Vanaf dat moment wist hij: dat wil ik ook. „Ik sjoch dy foto noch foar my. Sá'n moai ynstrumint. Mar ja: hoe komme jo oan in sello?”

VERRIJKING VOOR IEDER KIND

Dankzij IMV kreeg hij de beschikking over een „mini-sello”: een viool. De kleine Sipke bleek onmiddellijk een groot talent. Hij blonk zo in vioolspelen uit, dat voor hem een uitzondering werd gemaakt op de drie-instrumentenregel: deze jongen móest zich alleen op zijn strijkinstrument toeleggen. Ook buiten schooltijd, waar overbuurman en meester Libbe hem met regelmaat begeleidde op piano. „Dan stuts ik mei myn

daar begon het mee

kofferke de dyk wer oer.”

Toen hij 11 was stroomde Sipke door naar een pré-vooropleiding voor het conservatorium. Nu schrijft hij als componist werken voor bijvoorbeeld koren, cello-solisten of kamermuziekensembles. „Ik sit wat yn 'e modern-klassieke hoeke.”

IMV gold in zijn geval als katalysator voor zijn talent. „Mar ik tink dat it foar elts bern in ferriking is. Jo leare yn in team te funksjonearjen, om gear te wurkjen. En dat elts bern like belangryk is. Ik ha my der altyd oer ferbaasd dat it net folle earder as in oaljeflek útspraad is, yn elts gefal oer Fryslân.”

CIRKEL ROND

Klasgenoot van Hoekstra op It Ambyld was Arvan Blok, nu 47, die een heel andere route in de muziek volgde. Hij is nu muziekdocent (gitaar en zang), speelde in talloze bands en stond in talloze poppodia en theaters.

De jonge Arvan koos bij IMV voor gitaar. „In het handenarbeidlokaal. Voor mijn gevoel stonden daar wel dertig gitaren en die moesten allemaal, stuk voor stuk, door de gitaardocent worden gestemd. *Mieke hou je vast*, daar begon het allemaal mee.”

Net als Hoekstra bleek ook in Blok een groot muzikaal talent schuil te gaan. „IMV was de basis. Wie weet had ik zonder dat project nooit ontdekt wat ik in me had. Ik ben mijn hele leven muziek blijven maken.”

Sterker nog: sinds een jaar of vier geeft Arvan Blok zélf gitaarles voor het IMV-project. Eén van de eerste lessen was uitgerkend op It Ambyld. Het was alsof er een cirkel rondgemaakt werd. „Er kwam veel naar boven.”

NOG STEEDS DREMPEL

In vergelijking met 'zijn tijd' is de muzikale vorming nu meer gericht op samenspelen. „Natuurlijk, je hebt je eigen partij, maar leert hoe het is om onderdeel te zijn van een orkest of band waarbij je moet luisteren naar de ander, en elkaar aanvult. Daar ligt

Arvan Blok (voor) en Sipke Hoekstra tijdens een IMV-les in 1986. FOTO ARCHIEF ARVAN BLOK

nu meer nadruk op.

Volgens Libbe de Vries is er in vergelijking met de beginjaren nu ook meer binding met de muziekverenigingen in de dorpen, zodat kinderen na IMV makkelijker kunnen doorstromen.

Het aspect van de kansengelijkheid is nog onverminderd van belang, ziet gitaarmeester Blok. „Tijden zijn weer aan het veranderen, ook in economische zin. Voor sommige kinderen ligt er nog steeds een drempel om te beginnen met muzieklessen.”

Hij roemt daarom de aanhoudende Opsterlandse begeestering voor het project. „Er zijn zoveel dingen die om aandacht vragen, ook voor een gemeente. En meestal komt kunst en cultuur dan als eerste onder druk te staan.”